

BHARTRUHARI SATAKA TRISATI - NEETI SATAKAM

dikkālādyanavachChinnānantachinmātramūrtayē □
svānubhūtyēkamānāya namaḥ śāntāya tējasē □ 1.1 □

bōddhārō matsaragrastāḥ
prabhavaḥ smayadūṣitāḥ □
abōdhōpahatāḥ chānyē
jīrṇaṃ aṅgē subhāṣitam □ 1.2 □

ajñāḥ sukhaṃ ārādhyāḥ
sukhataraṃ ārādhyatē viśēṣajñāḥ □
jñānalavadurvidagdhaṃ
brahmāpi taṃ naraṃ na rañjayati □ 1.3 □

prasahya maṇiṃ uddharēnmakaravaktradaṃṣṭrāntarāt
samudraṃ api santarētprachaladūrmimālākulam □
bhujāṅgaṃ api kōpitaṃ śīrasi puṣpavaddhārayēt
na tu pratiniviṣṭamūrkhajanachittaṃ ārādhayēth □ 1.4 □

labhēta sikatāsu tailaṃ api yatnataḥ pīḍayan
pibēchcha mṛgatṛṣṇikāsu salilaṃ pipāsārditaḥ □
kvachidapi paryaṭanśaśaviṣāṇaṃ āsādayēt
na tu pratiniviṣṭamūrkhachittaṃ ārādhayēth □ 1.5 □

vyālaṃ bālaṃṇālatantubhīrasau rōddhuṃ samujjimbhatē
Chēttuṃ vajramaṇiṃ śīrīṣakusumaprāntēna sannahyati □
mādhuryaṃ madhubindunā rachayituṃ kṣārāmudhērīhatē
nētum vāñChanti yaḥ khalānpathi satāṃ sūktaiḥ sudhāsyandibhiḥ □ 1.6 □

svāyattaṃ ēkāntaguṇaṃ vidhātrā
vinirmitaṃ Chādanaṃ ajñatāyāḥ □
viśēṣāataḥ sarvavidāṃ samājē
vibhūṣaṇaṃ maunaṃ apaṇḍitānām □ 1.7 □

yadā kiñchijñō'haṃ dvīpa iva madāndhaḥ samabhavaṃ
tadā sarvajñō'smītyabhavadavalīptaṃ mama manaḥ

yadā kiñchitkiñchidbudhajanāsakāśādavagataṃ
tadā mūrkhō'smīti jvara iva madō mē vyapagataḥ □ 1.8 □

kṛmikulachittaṃ lālāklinnaṃ vigandhijugupsitaṃ
nirupamarasaṃ prītyā khādannarāsthi nirāmiṣam □
surapatiṃ api śvā pārśvasthaṃ vilōkya na śaṅkatē
na hi gaṇayati kṣudrō jantuḥ parigrahaphalgutām □ 1.9 □

śiraḥ śārvaṃ svargātpaśupatiśirastaḥ kṣitidharaṃ
mhīdhrāduttuṅgādavanīṃ avanēśchāpi jaladhīṃ □
adhō'dhō gaṅgēyaṃ padaṃ upagatā stōkam
athavāvivēkabhraṣṭānāṃ bhavati vinipātaḥ śatamukhaḥ □ 1.10 □

śakyō vārayituṃ jalēna hutabhukchChatrēṇa sūryātapō
nāgēndrō niśītāgkuśēna samadō danḍēna gōgardabhau □
vyādhirbhēṣajasaṅgrahaiścha vividhairmantraprayōgairviṣam
sarvasyauşadhaṃ asti śāstravīhitaṃ mūrkhasya nastyauşadhīṃ □ 1.11 □

sāhityasaṅgītakalāvihīnaḥ
sākṣātpaśuḥ puchChaviṣāṇahīnaḥ □
tṛṇaṃ na khādannapi jīvamānas
tadbhāgadhēyaṃ paramaṃ paśūnām □ 1.12 □

yēṣāṃ na vidyā na tapō na dānaṃ
jñānaṃ na śīlaṃ na guṇō na dharmah □
tē martyalōkē bhuvī bhārabhūtā
manuṣyarūpēṇa mṛgāścharanti □ 1.13 □

varam parvatadurgēṣu
bhrāntaṃ vanacharaiḥ saha
na mūrkhajanasamparkaḥ
surēndrabhavanēṣvapi □ 1.14 □

śāstrōpaskṛtaśabdāsundaragiraḥ śiṣyapradēyāgamā
vikhyātāḥ kavayō vasanti viṣayē yasya prabhōrnirdhanāḥ □
tajjāḍyaṃ vasudhādipasya kavayastvarthaṃ vināpīśvarāḥ
kutsyāḥ syuḥ kuparīkṣakā hi maṇayō yairarghataḥ pātītāḥ □ 1.15 □

harturyāti na gōcharaṃ kiṃ api śaṃ puṣṇāti yatsarvadā'py
arthibhyaḥ pratipādyamānaṃ anīśaṃ prāpnōti vṛddhiṃ parām □
kalpāntēṣvapi na prayāti nidhanaṃ vidyākhyam antardhanaṃ
yēṣāṃ tānprati mānaṃ ujjhata nṛpāḥ kastaiḥ saha spardhatē □ 1.16 □

adhigataparamārthānpañḍitānmāvamaṃsthās
tṛṇaṃ iva laghu lakṣmīrnaiva tānsaṃruṇaddhi □
abhinavamadalēkhāśyāmagaṇḍasthalānāṃ
na bhavati bisatanturvāraṇaṃ vāraṇānām □ 1.17 □

ambhōjinīvanavihāravilāsaṃ ēva
haṃsasya hanti nitarāṃ kupitō vidhātā □
na tvasya dugdhajalabhēdavidhau prasiddhāṃ
vaidagdhīkīrtiṃ apahartuṃ asau samarthaḥ □ 1.18 □

kēyūrāṇi na bhūṣayanti puruṣaṃ hārā na chandrōjjvalā
na snānaṃ na vilēpanaṃ na kusumaṃ nālaṅkṛtā mūrdhajāḥ □
vāṅyēkā samalaṅkarōti puruṣaṃ yā saṃskṛtā dhāryatē
kṣīyantē khalu bhūṣaṇāni satataṃ vāgbhūṣaṇaṃ bhūṣaṇam □ 1.19 □

vidyā nāma narasya rūpaṃ adhikaṃ prachChannaguptaṃ dhanam
vidyā bhōgakarī yaśaḥsukhakarī vidyā gurūṇāṃ guruḥ □
vidyā bandhujanō vidēśagamanē vidyā parā dēvatā
vidyā rājasu pūjyatē na tu dhanam vidyāvihīnaḥ paśuḥ □ 1.20 □

kṣāntiśchētkavachēna kiṃ kiṃ aribhiḥ krōdhō'sti chēddēhinām
jñātiśchēdanalēna kiṃ yadi suhṛddivyausadham kiṃ phalam □
kiṃ sarpaityadi durjanāḥ kiṃ u dhanairvidyā'navadyā yadi
vrīḍā chētkiṃ u bhūṣaṇaiḥ sukavitā yadyasti rājyēna kim □ 1.21 □

dākṣiṇyaṃ svajanē dayā parijanē śāṭhyaṃ sadā durjanē
prītiḥ sādhujanē nayō nṛpajanē vidvajjanē chārjavam □
śauryaṃ śatrujanē kṣamā guruanē kāntājanē dhṛṣṭatā
yē chaivaṃ puruṣāḥ kalāsu kuśalāstēṣvēva lōkasthitiḥ □ 1.22 □

jāḍyaṃ dhiyō harati siñchati vāchi satyaṃ
mānōnnatiṃ diśati pāpaṃ apākarōti □
chētaḥ prasādayati dikṣu tanōti kīrtiṃ
satsaṅgatiḥ kathaya kiṃ na karōti puṃsām □ 1.23 □

jayanti tē sukṛtinō
rasasiddhāḥ kavīśvarāḥ □
nāsti yēṣāṃ yaśaḥkāyē
jarāmaraṇajaṃ bhayaṃ □ 1.24 □

sūnuḥ sachcharitaḥ satī priyatamā svāmī prasādōnmukhaḥ
snigdham mitraṃ avañchakaḥ parijanō niḥklēśalēśaṃ manaḥ □
ākārō ruchiraḥ sthiraścha vibhavō vidyāvadātaṃ mukhaṃ

tuṣṭē viṣṭapakaṣṭahāriṇi harau samprāpyatē dēhinā □ 1.25 □

prāṇāghātānnivṛttiḥ paradhanaharaṇē samyamah satyavākyaṃ
kālē śaktyā pradānaṃ yuvatijanakathāmūkabhāvaḥ parēṣām □
tṛṣṇāsrōtō vibhaṅgō guruṣu cha vinayaḥ sarvabhūtānukampā
sāmānyaḥ sarvaśāstrēṣvanupahatavidhiḥ śrēyasām ēṣa panthāḥ □ 1.26 □

prārabhyatē na khalu vighnabhayēna nīchaiḥ
prārabhya vighnavihatā viramanti madhyāḥ □
vighnaiḥ punaḥ punarapi pratihanyamānāḥ
prārabdham uttamajanā na parityajanti □ 1.27 □

asantō nābhyarthyaḥ suhr̥dapi na yāchyaḥ kṛśadhanaḥ
priyā nyāyyā vṛttirmalinaṃ asubhaṅgē'pyasukaram □
vipadyuchchaiḥ sthēyaṃ padaṃ anuvidhēyaṃ cha mahatām
satām kēnōddiṣṭam viṣamaṃ asidhārāvratam idam □ 1.28 □

kṣutkṣāmō'pi jarākṛsō'pi śithilaprāṇō'pi kaṣṭām daśām
āpannō'pi vipannadīdhitiriti prāṇēṣu naśyatsvapi □
mattēbhēndravibhinnakumbhapiśitagrāsaikabaddhaspṛhaḥ
kiṃ jīrṇam tṛṇam atti mānamahatām agrēsaraḥ kēsari □ 1.29 □

svalpasnāyuvasāvasēṣamalinaṃ nirmāṃsam apyasthi gōḥ
śvā labdhvā paritōṣam ēti na tu tattasya kṣudhāsāntayē □
siṃhō jambukaṃ aṅkaṃ āgataṃ api tyaktvā nihanti dvipaṃ
sarvaḥ kṛchChragatō'pi vāñChanti janaḥ sattvānurūpaṃ phalam □ 1.30 □

lāṅgūlachālanam adhaścharaṇāvapātam
bhūmau nipatya vadanōdaradarśanam cha □
śvā piṅḍadasya kurutē gajapuṅgavastu
dhīram vilōkayati chāṭuśataiścha bhukṭē □ 1.31 □

parivartini saṃsārē
mṛtaḥ kō vā na jāyatē □
sa jātō yēna jātēna
yāti vaṃśaḥ samunnatim □ 1.32 □

kusumastavakasyēva
dvayī vṛttirmanasvinaḥ □
mūrdhni vā sarvalōkasya
śīryatē vana ēva vā □ 1.33 □

santyanyē'pi bṛhaspatiprabhṛtayaḥ sambhāvitāḥ pañchaṣās
tānpratyēṣa viśēṣavikramaruchī rāhurna vairāyatē □
dvāvēva grasatē divākaraniśāprāṇēśvarau bhāskarau
bhrātaḥ parvaṇi paśya dānavapatiḥ śīrṣāvasēṣākṛtiḥ □ 1.34 □

vahati bhuvanaśrēṇiṃ śēṣaḥ phaṇāphalakasthitāṃ
kamaṭhapatinā madhyēpṛṣṭhaṃ sadā sa cha dhāryatē □
taṃ api kurutē krōḍādhīnaṃ payōdhiranādarād
ahaha mahatāṃ niḥsīmānaścharitravibhūtayaḥ □ 1.35 □

varam pakṣachChēdaḥ samadamaghavanmuktakuliśaprahārair
udgachChadbahuladahanōdgāragurubhiḥ □
tuṣārādrēḥ sūnōrahaha pitari klēśavivaśē
na chāsau sampātaḥ payasi payasāṃ patyuruchitaḥ □ 1.36 □

siṃhaḥ śīśurapi nipatati
madamalinakapōlabhittiṣu gajēṣu □
prakṛtiriyam sattvavatāṃ
na khalu vayastējasō hētuḥ □ 1.37 □

jātiryātu rasātalam guṇagaṇaistatrāpyadhō gamyatāṃ
śīlam śailataṭātpatatvabhijanaḥ sandahyatāṃ vahninā □
śauryē vairiṇi vajraṃ āsu nipatatvarthō'stu naḥ kēvalam
yēnaikēna vinā guṇastrṇalavaprāyāḥ samastā imē □ 1.38 □

dhanam arjaya kākutstha
dhanamūlam idaṃ jagat □
antaram nābhijānāmi
nirdhanasya mṛtasya cha □ 1.39 □

tānīndriyāṅyavikalāni tadēva nāma
sā buddhirapratihatā vachanam tadēva □
arthōṣmaṇā virahitaḥ puruṣaḥ kṣaṇēna
sō'pyanya ēva bhavatīti vichitram ētath □ 1.40 □

yasyāsti vittam sa naraḥ kulīnaḥ
sa paṇḍitaḥ sa śrutavāṅguṇajñaḥ □
sa ēva vaktā sa cha darśanīyaḥ
sarvē guṇāḥ kāñchanaṃ āśrayanti □ 1.41 □

daurmantryānṛpatirvinaśyati yatiḥ saṅgātsutō lālanāt
viprō'nadhyayanātkulam kutanayāchChīlam khalōpāsanāt □
hrīrmadyādanavēkṣaṇādapi kṛṣiḥ snēhaḥ pravāsāśrayān

maitrī chāpraṇayātsamṛddhiranayātyāgapramādāddhanam ॥ 1.42 ॥

dānaṃ bhōgō nāśastirō
gatayō bhavanti vittasya ॥
yō na dadāti na bhukktē
tasya tṛtīyā gatirbhavati ॥ 1.43 ॥

maṇiḥ śāṇōllīḍhaḥ samaravijayī hētidalitō
madakṣiṇō nāgaḥ śaradi saritaḥ śyānapulināḥ ॥
kalāsēṣaśchandraḥ suratamṛditā bālavanitā
tannimnā śōbhantē galitavibhavāśchārthiṣu narāḥ ॥ 1.44 ॥

parikṣiṇaḥ kaśchitspṛhayati yavānāṃ prasṛtayē
sa paśchātsampūrṇaḥ kalayati dharitrīm tṛṇasamām ॥
ataśchānaikāntyādgurulaghutayā'rthēṣu dhaninām
avasthā vastūni prathayati cha saṅkōchayati cha ॥ 1.45 ॥

rājandudhukṣasi yadi kṣitidhēnum ētāṃ
tēnādya vatsaṃ iva lōkaṃ amuṃ puṣāṇa
tasmiṃścha samyaganiśaṃ paripōṣyamāṇē
nānāphalaiḥ phalati kalpalatēva bhūmiḥ ॥ 1.46 ॥

satyānṛtā cha paruṣā priyavādinī cha
hiṃsrā dayālurapi chārthaparā vadānyā ॥
nityavyayā prachuranityadhanāgamā cha
vārāṅganēva nṛpanīranēkarūpā ॥ 1.47 ॥

ājñā kīrtiḥ pālanaṃ brāhmaṇānāṃ
dānaṃ bhōgō mitrasaṃrakṣaṇaṃ cha
yēṣāṃ ētē ṣaḍguṇā na pravṛttāḥ
kō'rthastēṣāṃ pārthivōpāśrayēṇa ॥ 1.48 ॥

yaddhātrā nijabhālapaṭṭalikhitaṃ stōkaṃ mahadvā dhanam
tatprāpnōti marusthalē'pi nitarāṃ mērau tatō nādhikam ॥
taddhīrō bhava vittavatsu kṛpaṇāṃ vṛttim vṛthā sā kṛthāḥ
kūpē paśya payōnidhāvapi ghaṭō gṛhṇāti tulyaṃ jalam ॥ 1.49 ॥

tvaṃ ēva chātakādhārō'
sīti kēṣāṃ na gōcharaḥ ॥
kiṃ ambhōdavarāsmākaṃ
kārapṇyōktaṃ pratīkṣasē ॥ 1.50 ॥

rē rē chātaka sāvadhānamanasā mitra kṣaṇaṃ śrūyatām
ambhōdā bahavō vasanti gaganē sarvē'pi naitādṛśāḥ □
kēchidvṛṣṭibhirārdayanti vasudhāṃ garjanti kēchidvṛthā
yaṃ yaṃ paśyasi tasya tasya puratō mā brūhi dīnaṃ vachaḥ □ 1.51 □

akaruṇatvaṃ akāraṇavigrahaḥ
paradhanē parayōṣiti cha sprhā □
sujanabandhujanēṣvasahiṣṇutā
prakṛtisiddhaṃ idaṃ hi durātmanām □ 1.52 □

durjanaḥ parihartavyō
vidyayā'lakṛtō'pi san □
maṇinā bhūṣitaḥ sarpaḥ
kiṃ asau na bhayaṅkaraḥ □ 1.53 □

jāḍyaṃ hrīmati gaṇyatē vrataruchau dambhaḥ śuchau kaitavaṃ
sūrē nirghṛṇatā munau vimatitā dainyaṃ priyālāpini □
tējasvinyavaliptatā mukharatā vaktaryaśaktiḥ sthirē
tatkō nāma guṇō bhavētsa guṇinām yō durjanairnāṅkitaḥ □ 1.54 □

lōbhaśchēdaguṇēna kiṃ piśunatā yadyasti kiṃ pātakaiḥ
satyaṃ chēttapasā cha kiṃ śuchi manō yadyasti tīrthēna kim □
saujanyaṃ yadi kiṃ guṇaiḥ sumahimā yadyasti kiṃ maṇḍanaiḥ
sadvidyā yadi kiṃ dhanairapayaśō yadyasti kiṃ mṛtyunā □ 1.55 □

śaśī divasadhūsarō galitayauvanā kāmini
sarō vigatavārijaṃ mukhaṃ anakṣaraṃ svākṛtēḥ □
prabhurdhanaparāyaṇaḥ satatadurgataḥ sajjanō
nṛpāṅgaṇagataḥ khalō manasi sapta śalyāni mē □ 1.56 □

na kaśchichchaṇḍakōpānām
ātmīyō nāma bhūbhujām □
hōtāraṃ api juhvānaṃ
sprṣṭō vahati pāvakaḥ □ 1.57 □

maunaumūkaḥ pravachanapaṭurbāṭulō jalpakō vā
dhṛṣṭaḥ pārśvē vasati cha sadā dūrataśchāpragalbhaḥ □
kṣāntyā bhīruryadi na sahatē prāyaśō nābhijātaḥ
sēvādharmaḥ paramagahanō yōginām apyagamyāḥ □ 1.58 □

udbhāsītākhilakhalasya viśṛṅkhalasya
prāgjātavistṛtanijādhamakarmavṛttēḥ □
daivādavāptavibhavasya guṇadviṣō'sya

nīchasya gōcharagataiḥ sukhaṃ āpyatē □ 1.59 □

ārambhagurvī kṣayiṇī kramēṇa
laghvī purā vṛddhimatī cha paśchāt □
dinasya pūrvārdhaparārdhabhinnā
Chāyēva maitrī khalasajjanānām □ 1.60 □

mṛgamīnasajjanānām tṛṇajalasantōṣavihitavṛttinām □
lubdhakadhīvarapīsunā niṣkāraṇavairiṇō jagati □ 1.61 □

vāñChā sajjanasaṅgamē paraguṇē prītirgurau namratā
vidyāyāṃ vyaśanaṃ svayōṣiti ratirlōkāpavādādbhayam □
bhaktiḥ śūlini śaktirātmadamanē saṃsargamuktiḥ khalē
yēṣvētē nivasanti nirmalaguṇāstēbhyō narēbhyō namaḥ □ 1.62 □

vipadi dhairyam athābhyudayē kṣamā
sadasi vākyapaṭutā yudhi vikramaḥ □
yaśasi chābhiruchirvyasanaṃ śrutau
prakṛtisiddham idam hi mahātmanām □ 1.63 □

pradānaṃ prachChannaṃ gṛhaṃ upagatē sambhramavidhiḥ
priyam kṛtvā maunaṃ sadasi kathanaṃ chāpyupakṛtēḥ □
anutsēkō lakṣmyāṃ anabhibhavagandhāḥ parakathāḥ
satāṃ kēnōddiṣṭam viśamaṃ asidhārāvratam idam □ 1.64 □

karē ślāghyastyāgaḥ śirasi gurupādapraṇayitā
mukhē satyā vāṇī vijayi bhujayōrvīryam atulam □
hṛdi svachChā vṛttiḥ śrutiṃ adhigataṃ cha śravaṇayōr
vināpyaiśvaryēṇa prakṛtimahatām maṇḍanaṃ idam □ 1.65 □

sampatsu mahatām chittaṃ
bhavatyutpalakaumalam □ āpatsu cha mahāśailaśilā
saṅghātakarkaśam □ 1.66 □

santaptāyasi saṃsthitasya payasō nāmāpi na jñāyatē
muktākāratayā tadēva nalinīpatrasthitam rājatē □
svātyāṃ sāgaraśuktimadhyapatitam tanmauktikaṃ jāyatē
prāyēṇādhamamadhyamōttamaguṇaḥ saṃsargatō jāyatē □ 1.67 □

prīṇāti yaḥ sucharitaiḥ pitaraṃ sa putrō
yadbharturēva hitam ichChatī tatkalatram □
tanmitram āpadi sukhē cha samakriyam yad
ētattrayaṃ jagati puṇyakṛtō labhantē □ 1.68 □

ēkō dēvaḥ kēśavō vā śivō vā
hyēkaṃ mitraṃ bhūpatirvā yatirvā □
ēkō vāsaḥ pattanē vā vanē vā
hyēkā bhāryā sundarī vā darī vā □ 1.69 □

namratvēnōnnamantaḥ paraguṇakathanaiḥ svānguṇānkhyāpayantaḥ
svārthānsampādayantō vitatapr̥thutarārambhayatnāḥ parārthē □
kṣāntyaivākṣēparukṣākṣaramukharamukhāndurjanāndūṣayantaḥ
santaḥ sās̥charyacharyā jagati bahumatāḥ kasya nābhynchanyāḥ □ 1.70 □

bhavanti namrāstaravaḥ phalōdgamair
navāmbubhirdūrāvalambinō ghanāḥ □
anuddhatāḥ satpuruṣāḥ samṛddhibhiḥ
svabhāva ēṣa parōpakāriṇām □ 1.71 □

śrōtraṃ śrutēnaiva na kuṇḍalēna
dānēna pāṇirna tu kaṅkaṇēna □
vibhāti kāyaḥ karuṇaparāṇām
parōpakārainna tu chandanēna □ 1.72 □

pāpānnivārayati yōjayatē hitāya
guhyaṃ nigūhati guṇānprakaṭīkarōti □
āpadgataṃ cha na jahāti dadāti kālē
sanmitralakṣaṇaṃ idaṃ pravadanti santaḥ □ 1.73 □

padmākaraṃ dinakarō vikachīkarōti
chamdrpvōlāsayati kairavachakravālam □
nābhyarthitō jaladharō'pi jalaṃ dadāti
santaḥ svayaṃ parahitē vihitābhiyōgāḥ □ 1.74 □

ēkē satpuruṣāḥ parārthaghaṭakāḥ svārthaṃ parityajanti yē
sāmānyāstu parārthaṃ udyamabhṛtaḥ svārthāvirōdhēna yē □
tē'mī mānuṣārākṣasāḥ parahitaṃ svārthāya nighnanti yē
yē tu ghnanti nirarthakaṃ parahitaṃ tē kē na jānīmahē □ 1.75 □

kṣīrēṇātmagatōdakāya hi guṇā dattā purā tē'khilā
kṣīrōttāpaṃ avēkṣya tēna payasā svātmā kṣānau hutaḥ □
gantum pāvakaṃ unmanastadabhavaddr̥ṣṭvā tu mitrāpadaṃ
yuktaṃ tēna jalēna sāmīyati satāṃ maitrī punastvīdṛṣī □ 1.76 □

itaḥ svapiti kēśavaḥ kulaṃ itastadīyadviṣām
itaścha śaraṇārthinām śikhariṇām gaṇāḥ sēratē □
itō'pi baḍavānalaḥ saha samastasaṃvartakaiḥ

ahō vitataṃ ūrjitaṃ bharasaḥaṃ sindhōrvapuḥ □ 1.77 □

ṭṛṣṇāṃ Chindhi bhaja kṣamāṃ jahi madam pāpē ratiṃ mā kṛthāḥ
satyaṃ brūhyanuyāhi sādhipadavīṃ sēvasva vidvajjanam □
mānyānmānaya vidviṣō'pyanunaya prakhyāpaya praśrayaṃ
kīrtiṃ pālaya duḥkhitē kuru dayāṃ ētatsatāṃ chēṣṭitam □ 1.78 □

manasi vachasi kāyē puṇyapīyūṣapūrṇās
tribhuvanaṃ upakāraśrēṇibhiḥ prīṇayantaḥ □
paraguṇaparamāṇūnparvatīkṛtya nityaṃ
nijahṛdi vikasantaḥ santa santaḥ kiyantaḥ □ 1.79 □

kiṃ tēna hēmagiriṇā rajatādriṇā vā
yatrāśritāścha taravastaravasta ēva □
manyāmahē malayaṃ ēva yadāśrayēṇa
kaṅkōlanimbakaṭujā api chandanāḥ syuḥ □ 1.80 □

ratnairmahārhaistutuṣurna dēvā
na bhējirē bhīmaviṣēṇa bhītim □
sudhāṃ vinā na parayurvīrāmaṃ
na niśchitārthādvīramanti dhīrāḥ □ 1.81 □

kvachitpṛthvīśayaḥ kvachidapi cha paraṅkaśayanaḥ
kvachichChākāhāraḥ kvachidapi cha śālyōdanaruchiḥ □
kvachitkanthādhārī kvachidapi cha divyāambaradharō
manasvī kāryārthī na gaṇayati duḥkhaṃ na cha sukham □ 1.82 □

aiśvaryaṣya vibhūṣaṇaṃ sujanatā śauryaṣya vākṣaṃyamō
jñānasyōpaśamaḥ śrutasya vinayō vittasya pātrē vyayaḥ □
akrōdhastapasah kṣamā prabhaviturdharmasya nirvājatā
sarvēṣāṃ api sarvakāraṇaṃ idaṃ śīlaṃ paraṃ bhūṣaṇam □ 1.83 □

nindantu nītinipuṇā yadi vā stuvantu
lakṣmīḥ samāviśatu gachChatu vā yathēṣṭham □
adyaiva vā maraṇaṃ astu yugāntarē vā
nyāyyātpathaḥ pravichalanti padaṃ na dhīrāḥ □ 1.84 □

bhagnāśasya karaṇḍapiṇḍitatanōrmlānēndriyaṣya kṣudhā
kṛtvākurvivaraṃ svayaṃ nipatitō naktam mukhē bhōginaḥ □
ṭṛptastatpīśītēna satvaram asau tēnaiva yātaḥ yathā
lōkāḥ paśyata daivaṃ ēva hi nṛṇāṃ vṛddhau kṣayē kāraṇam □ 1.85 □

ālasyaṃ hi manuṣyāṇāṃ
śarīrasthō mahānripuḥ □
nāstyudyamasamō bandhuḥ
kurvāṇō nāvasīdati □ 1.86 □

Chinnō'pi rōhati tarkṣīṇō'pyupachīyatē punaśchandraḥ □
iti vimṛśantaḥ santaḥ santapyantē na duḥkhēṣu □ 1.87 □

nētā yasya bṛhaspatiḥ praharaṇaṃ vajraṃ surāḥ sainikāḥ
svargō durgam anugrahaḥ kila harēairāvatō vāraṇaḥ □
ityaiśvaryaabalānvitō'pi balabhidbhagnaḥ paraiḥ saṅgarē
tadvyaktaṃ nanu daivaṃ ēva śaraṇaṃ dhigdhighvṛthā pauruṣam □ 1.88 □

karmāyattaṃ phalaṃ puṃsāṃ
buddhiḥ karmānusāriṇī □
tathāpi sudhiyā bhāvyaṃ
suvichāryaiva kurvatā □ 1.89 □

khalvātō divasēsvarasya kiraṇaiḥ santāḍitō mastakē
vāñChandēsam anātapam vidhivaśāttālasya mūlam gataḥ □
tatrāpyasya mahāphalēna patatā bhagnaṃ saśabdaṃ śiraḥ
prāyō gachChatī yatra bhāgyarahitastatraiva yāntyāpadaḥ □ 1.90 □

raviniśākarayōrgrahapīḍanaṃ
gajabhujāṅgamayōrapi bandhanam □
matimatāṃ cha vilōkya daridratāṃ
vidhirahō balavāniti mē matiḥ □ 1.91 □

srjati tāvadaśēṣaguṇakaram
puruṣaratnaṃ alaṅkaraṇaṃ bhuvah □
tadapi tatkṣaṇabhaṅgi karōti
chēdahaha kaṣṭhaṃ apaṇḍitatā vidhēḥ □ 1.92 □

patraṃ naiva yadā karīraviṭapē dōṣō vasantasya kim
nōlūkō'pyavaōkatē yadi divā sūryasya kiṃ dūṣaṇam □
dhārā naiva patanti chātakamukhē mēghasya kiṃ dūṣaṇam
yatpūrvam vidhinā lalāṭalikhitaṃ tanmārjitum kaḥ kṣamaḥ □ 1.93 □

namasyāmō dēvānnanu hatavidhēstē'pi vaśagā
vidhivandyaḥ sō'pi pratiniyata karmaikaphaladaḥ □
phalaṃ karmāyattaṃ yadi kiṃ amaraiḥ kiṃ cha vidhinā
namastatkarmabhyō vidhirapi na yēbhyaḥ prabhavati □ 1.94 □

brahmā yēna kulālavanniyamitō brahmāḍabhāṇḍōdarē
viṣṇuryēna daśāvatāragahanē kṣiptō mahāsaṅkaṭē □
rudrō yēna kapālapāṇipuṭakē bhikṣāṭanam kāritaḥ
sūryō bhrāmyati nityam ēva gaganē tasmai namaḥ karmaṇē □ 1.95 □

naivākṛtiḥ phalati naivā kulaṃ na śīlaṃ
vidyāpi naiva na cha yatnakṛtāpi sēvā □
bhāgyāni pūrvatapasā khalu sañchitāni
kālē phalanti puruṣasya yathaiva vṛkṣāḥ □ 1.96 □

vanē raṇē śatrujalāgnimadhyē
mahārṇavē parvatamastakē vā □
suptam pramattam viṣamasthitam vā
rakṣanti puṇyāni purākṛtāni □ 1.97 □

yā sādhumścha khalānkarōti viduṣō mūrkhānhitāndvēṣiṇaḥ
pratyakṣam kurutē parīkṣam amṛtam hālāhalaṃ tatkṣaṇāt □
tām ārādhaya satkriyām bhagavatīm bhōktum phalaṃ vāñChitam
hē sādho vyanairguṇēṣu vipulēṣvāsthām vṛthā mā kṛthāḥ □ 1.98 □

guṇavadaguṇavadvā kurvatā kāryajātam
pariṇatiravadhāryā yatnataḥ paṇḍitēna □
atirabhasakṛtānām karmaṇām āvipattēr
bhavati hṛdayadāhī śalyatulyō vipākaḥ □ 1.99 □

sthālyām vaidūryamayyām pachati tilakaṇāmśchandanaairindhanaughaiḥ
sauvarṇairlāṅgalāgrairvilikhati vasudhām arkamūlasya hētōḥ □
kṛtvā karpūrakhaṇḍānvṛttiṃ iha kurutē kōdravāṇām samantāt
prāpyēmām karmbhūmiṃ na charati manujō yastōpa mandabhāgyaḥ □ 1.100 □

majjatvambhasi yātu mēruśikharam śatrum jayatvāhavē
vāṇijyam kṛṣisēvanē cha sakalā vidyāḥ kalāḥ śikṣatām □
ākāśam vipulam prayātu khagavatkr̥tvā prayatnam param
nābhāvyaṃ bhavatīha karmavaśatō bhāvyaṣya nāśaḥ kutaḥ □ 1.101 □

bhīmam vanam bhavati tasya puram pradhānam
sarvō janaḥ svajanatām upayāti tasya □
kṛtsnā cha bhūrbhavati sannidhiratnapūrṇā
yasyāsti pūrvasukṛtam vipulam narasya □ 1.102 □

kō lābhō guṇisaṅgamaḥ kiṃ asukham prājñētaraiḥ saṅgatiḥ
kā hāniḥ samayachyutirnipuṇatā kā dharmatattvē ratiḥ □
kaḥ sūrō vijitēndriyaḥ priyatamā kā'nuvratā kiṃ dhanam

vidyā kiṃ sukhaṃ apravāsagamaṃ rājyaṃ kiṃ ājñāphalam □ 1.103 □

apriyavachanadaridraiḥ priyavachanadhanādhyaiḥ svadāraparituṣṭaiḥ □
paraparivādanivṛttaiḥ kvachitkvachinmaṇḍitā vasudhā □ 1.104 □

kadarthitasyāpi hi dhairyavṛttē
na śakyatē dhairyaguṇaḥ pramārṣṭum □
adhaumukhasyāpi kṛtasya vahnēr
nādhaḥ śikhā yāti kadāchidēva □ 1.105 □

kāntākaṭākṣaviśikhā na lunanti yasya
chittaṃ na nirdahati kipakṛśānutāpaḥ □
karṣanti bhūriviṣayāścha na lōbhapāśair
lōkatrayaṃ jayati kṛtsnaṃ idaṃ sa dhīraḥ □ 1.106 □

ēkēnāpi hi śūrēṇa
pādākrāntaṃ mahītaḥ □
kriyatē bhāskarēṇaiva
sphārasphuritatējasā □ 1.107 □

vahnistasya jalāyatē jalanidhiḥ kulyāyatē tatkṣaṇān
mēruḥ svalpaśīlāyatē mṛgapatiḥ sadyaḥ kuraṅgāyatē □
vyālō mālyaguṇāyatē viṣarasaḥ pīyūṣavarṣāyatē
yasyāṅgē'khilalōkavallabhatamaṃ śīlaṃ samunmīlati □ 1.108 □

lajjāguṇaughajananīṃ janānīṃ iva svām
atyantaśuddhahṛdayāṃ anuvartamānām □
tējasvinaḥ sukhaṃ asūnapi santyajānati
satyavratavyasaninō na punaḥ pratijñām □ 1.109 □